

Ontwerpbestemmingsplan

Facetbestemmingsplan Kleine windturbines en Kleinschalige zonneparken

Aanleiding

Bij besluit van 15 september 2020 heeft het college van burgemeester en wethouders ingestemd met het ontwerpbestemmingsplan Facetbestemmingsplan Kleine windturbines en Kleinschalige zonneparken met IMRO-code NL.IMRO.1731.FacetbpWindturbine-ONT1.

Het ontwerpbestemmingsplan heeft met ingang van 24 september 2020 gedurende zes weken ter inzage gelegen. Gedurende deze periode had iedereen de gelegenheid om een zienswijze in te dienen.

Er zijn 3 zienswijzen ingediend door de volgende instanties, bedrijven en personen:

1. ProRail, Postbus 2038, 3500GA, Utrecht
2. <indiener 2>
3. TenneT TSO B.V., Postbus 718, 6800AS, Arnhem

Na afloop van de termijn van terinzagelegging is nog een reactie ingediend door:

1. LTO Noord, Postbus 186, 9200AD, Drachten

In deze nota worden de zienswijzen en de reactie samengevat en beantwoord. Ook wordt aangegeven of er aanleiding is om het bestemmingsplan aan te passen. Daarnaast worden er enkele ambtelijke wijzigingen doorgevoerd, welke ook in deze nota worden benoemd.

Schriftelijke zienswijzen

De zienswijzen worden hieronder afzonderlijk samengevat en van een reactie voorzien. Wanneer de zienswijze leidt tot een aanpassing of wijziging in het ontwerpbestemmingsplan, wordt dit direct onder de betreffende zienswijze aangegeven.

1. ProRail

Uit een risicoanalyse moet blijken dat een zonnepark geen negatief effect heeft op de hoofdspoorweginfrastructuur. Dat moet onder meer uit de vereiste EMC (elektromagnetische compatibiliteit) berekening blijken. En dan met name de weerstandsbeïnvloeding (geen aarding/aansluitpunten in buurt van het spoor cfm RLN00398) en diverse aspecten met betrekking tot aansluiting op het hoogspanningsnet (cfm RLN00398). Ook voor de weerkaatsing van licht van zonnepanelen dient aangetoond te worden dat aanwezige seinen niet “overstraald” kunnen worden door lichtweerkaatsing door de zonnepanelen.

ProRail adviseert u om deze risico's te laten berekenen en voordat gestart wordt met de realisatie van een zonnepark ProRail te voorzien van de uitkomsten.

Verder wil ProRail u nog wijzen op de beperkingengebieden. De beperkingengebieden staan vermeld in artikel 21 van het Besluit hoofdspoorweginfrastructuur <https://wetten.overheid.nl/BWBRO017626/2017-01-01> en in de Regeling omgevingsregime hoofdspoorwegen <https://wetten.overheid.nl/BWBRO038197/2016-10-01>. Binnen deze beperkingengebieden is voor te verrichten activiteiten op grond van artikel 19 van de Spoorwegwet een vergunning van ProRail vereist.

Reactie gemeente

Naar aanleiding van deze zienswijze hebben wij contact gezocht met ProRail en gezamenlijk de noodzakelijke aanpassingen in het bestemmingsplan doorgevoerd.

Aanpassingsvoorstel

- In lid 6.1, 6.2 en 6.3 de volgende bepaling toe te voegen:

voor het verrichten van bouw- en aanlegactiviteiten binnen de begrenzing van de hoofdspoorweg en de daarnaast gelegen gronden moet rekening worden gehouden met de afstanden die zijn vermeld in artikel 21 van het Besluit hoofdspoorweginfrastructuur; Wanneer activiteiten plaatsvinden binnen een van de in dit artikel genoemde beperkingengebieden, is een vergunning ex artikel 19 Spoorwegwet vereist;

- in lid 6.2 de volgende bepaling toe te voegen:

g. een kleinschalig zonnepark op voldoende afstand ligt van de hoofdspoorweginfrastructuur; indien een kleinschalig zonnepark op minder dan 700 m van de hoofdspoorweginfrastructuur wordt aangelegd moet eerst een risicoberekening conform RLN00398 worden opgesteld; leidraad daarbij is paragraaf 5.2 van de richtlijn met accenten op 50 Hz beïnvloeding en kortsluitsituaties; daarnaast moet worden aangetoond dat er geen sprake is van hinderlijke of gevaarlijke lichtweerkaatsing; ProRail moet worden geïnformeerd over de uitkomsten voordat mag worden gestart met de realisatie van het zonnepark;

- in lid 6.3 de volgende bepaling toe te voegen:

g. de grondgebonden zonnepanelen op voldoende afstand liggen van de hoofdspoorweginfrastructuur; indien deze op minder dan 700 m van de hoofdspoorweginfrastructuur worden aangelegd moet eerst een risicoberekening conform RLN00398 worden opgesteld; leidraad daarbij is paragraaf 5.2 van de richtlijn met accenten op 50 Hz beïnvloeding en kortsluitsituaties; daarnaast moet worden aangetoond dat er geen sprake is van hinderlijke of gevaarlijke lichtweerkaatsing; ProRail moet worden geïnformeerd over de uitkomsten voordat mag worden gestart met de plaatsing van de zonnepanelen;

2. <indiener 2>

Bij deze maken wij gebruik van de mogelijkheid om onze zienswijze in te dienen. Het plaatsen van windturbines en/of zonneparken zal overlast en hinder veroorzaken o.a; Geluidshinder Visuele- en lichthinder Elektromagnetische straling. Kortom overlast en wat weer nadelige gevolgen heeft voor de gezondheid. Wij zijn van mening dat windturbines en/of zonneparken het mooie Drentse Landschap en in het bijzonder in de nabijheid van natuurgebieden zal ontsieren. Het Drenthe waar toeristen speciaal naar toekomen voor de rust en de prachtige natuur. Het toerisme zal zich verplaatsen naar andere Provincies, waar het landschap niet verstoord en vervuild wordt door windturbines en zonneparken.

Reactie gemeente

In de Duurzaamheidsvisie Midden-Drenthe heeft de gemeenteraad uitgesproken dat er in Midden-Drenthe ruimte is voor kleine windturbines en kleine zonneparken. Met dit bestemmingsplan voeren wij dit uit. Om te voorkomen dat de windturbines en/of zonneparken overlast veroorzaken, zijn in het bestemmingsplan diverse technische en plaatsingsvoorwaarden opgenomen. Deze voorwaarden komen overeen met landelijke eisen en wet- en regelgeving van de provincie en waterschappen.

Met dit bestemmingsplan leggen we de voorwaarden neer voor kleine windturbines en kleine zonneparken. Deze hebben een dusdanig kleine omvang, dat ze goed in ons landschap in te passen zijn. Kleine windturbines moeten een relatie hebben met een bouwperceel, dat is onderdeel van de landschappelijke inpassing. Voor wat betreft de landschappelijke inpassing van zonneakkers vormt de Handreiking Landschappelijke inpassing zonneakkers in Drenthe het kader. Deze hebben we verwerkt in de regels van het bestemmingsplan. Ook daarmee waarborgen we dat de zonneparken goed ingepast worden. Mocht dit in specifieke situaties twijfelachtig zijn, dan kunnen wij nadere eisen stellen aan de plaatsing van de windturbines en de zonneparken.

De zienswijze geeft geen aanleiding om het bestemmingsplan aan te passen.

3. TenneT

Bij de Elektriciteitswet 1998 is TenneT aangewezen als beheerder van het landelijk hoogspanningsnet, welke aangeduid is als vitale infrastructuur. Zij is daarmee verantwoordelijk voor een ongestoorde werking van dit net. Uitgangspunt daarbij is dat deze vitale infrastructuur een gepaste bescherming verkrijgt en behoudt in ruimtelijke plannen en besluiten die worden op- en vastgesteld voor zowel de onder- als bovengrond.

In het plan is rekening gehouden met hoogspanningsverbindingen. TenneT zou alleen graag enkele aanpassingen in het plan zien. Deze zijn hieronder aangegeven.

Reactie gemeente

Wij nemen de door TenneT voorgestelde aanpassingen over.

Aanpassingsvoorstel

Toelichting

Paragraaf 2.2.1 onder het kopje Radioastronomie: elektromagnetische straling te wijzigen in elektromagnetische velden

Paragraaf 3.3 onder het kopje Hoogspanningsleidingen het overzicht van verbindingen door de gemeente aanvullen.

Paragraaf 3.5 de titel en in de tekst wijzigen van elektromagnetische straling in elektromagnetische velden.

Paragraaf 3.5 figuur 8 vervangen.

Regels

Artikel 6.1 sub e onder 4 eerste bullet toevoegen 'en hoogspanningsleidingen;

Artikel 6.1 sub e onder 4 tweede bullet 'hoogspanningsleiding' wijzigen in 'hoogspanningsverbinding'.

Artikel 6.2 sub d en 6.3 sub d 'straling' wijzigen in 'elektromagnetische velden'

Ingediende reacties

De na afloop van de termijn van terinzagelegging ingediende reacties worden hieronder afzonderlijk samengevat en van een antwoord voorzien. Wanneer de reactie leidt tot een aanpassing of wijziging in het ontwerpbestemmingsplan, wordt dit direct onder de betreffende reactie aangegeven.

1. Lto Noord

Afstand windturbine tot bouwvlak

In andere gemeentelijke facetbestemmingsplannen (b.v. Tynaarlo-Coevorden) voor kleine windturbines komt LTO Noord een afstand van 75m tegen in plaats van 25m. LTO Noord stelt voor een afstand van 75m buiten het bouwvlak tevens tot de mogelijkheden te laten behoren.

Reactie gemeente

Een windturbine moet ruimtelijk gezien bij een bouwperceel horen. De ruimtelijke impact is dan minder groot. De relatie met het bouwperceel is onderdeel van de landschappelijke inpassing. Indien een windturbine op een afstand van 75 meter van het bouwvlak komt te staan, dan staat er een solitair ogende windturbine. Dat is niet passend bij ons uitgangspunt dat windturbines slechts zijn toegestaan bij bouwpercelen, ten behoeve van het gebruik op die bouwpercelen. Uiteraard kunnen er gevallen zijn waarbij op een grotere afstand dan 25 meter nog steeds voldoende samenhang bestaat. Onder omstandigheden kunnen we daarvoor dan maatwerk bieden, in afwijking van het bestemmingsplan.

Uitsluitingsgebieden

Figuur 10 omvat het uitgesloten gebied (paars) voor kleine windmolens, dit is tussen de 25-30 % van het grondgebied. LTO Noord is een uitsluiting in deze omvang niet eerder tegengekomen en vraagt zich af waarom zo een groot gebied bij voorbaat uitgesloten wordt? Met een verbod ontbreekt de weging tussen waarden (cultuurhistorie/landschap) en waarde (economie).

LTO Noord stelt voor:

1. geen verbod maar maatwerk en
2. na te vragen bij Astron welke onderzoeken en drempelwaarden (waar toetst Astron op?) er gelden voor zonneparken. Zodat een ondernemer een beeld kan vormen over het mate/omvang van onderzoek en de kosten alsmede de haalbaarheid van de/een drempelwaarde.

Reactie gemeente

Vanwege hogere regelgeving hebben wij de Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland uitgesloten van windturbines en zonneparken. Daarnaast zijn in de gemeente Midden-Drenthe veel cultuurhistorisch waardevolle gebieden gelegen. Zoals essen, beekdalen, archeologische monumenten en waardevolle graslanden. Wij zijn van mening dat wij in deze gebieden geen algemene kaders kunnen stellen, maar dat het heel erg afhangt van de situatie of hier een windturbine of een zonnepark passend is. Dit facetbestemmingsplan is bedoeld om voor gebieden waar kleine windturbines en kleine zonneparken relatief eenvoudig in te passen zijn, een kader te bieden voor vergunningverlening door middel van een reguliere omgevingsvergunning. Voor alle andere

gebieden (behalve de natuurgebieden) geldt niet dat een kleine windturbine of een klein zonnepark uitgesloten is, maar leveren wij maatwerk door middel van een uitgebreide procedure voor een omgevingsvergunning.

De haalbaarheid van een initiatief hangt heel erg af van de bedrijfsvoering. Ieder initiatief is een unieke situatie. Daarom is het aan de initiatiefnemer zelf om contact te zoeken met Astron om een beeld te krijgen van de haalbaarheid.

Afstand tot hoogspanningsverbindingen

De gemeente houdt rekening met hoogspanningsleidingen door op te nemen dat de kleinschalige windturbines op zijn minst op de maximale werp-afstand moeten worden geplaatst van hoogspanningsleidingen bij twee keer het maximale toerental van de kleinschalige windturbine. Tennet heeft eerder een procedure gevoerd over de afstand van windmolens en hoogspannings-verbindingen. Ondanks bestaande beveiligingen t.a.v. overbelasting geldt dan een afstand van 186m tot een hoogspanningsverbinding waarbinnen een ondernemer geen windmolen kan/mag plaatsen. De RvS verwijst naar een certificering gegeven door de Nederlandse Beoordelingsrichtlijn. EAZ werkt momenteel aan de certificering. LTO Noord stelt voor om in het bestemmingsplan de mogelijkheid bij certificering een andere norm te hanteren (b.v. een maximale werpafstand bij één keer nominaal toerental). Kan de planregel worden uitgebreid dat als een molenbouwer gecertificeerd is de norm van één keer kan gelden?

Reactie gemeente

Inmiddels zijn er inderdaad fabrikanten die een certificering hebben voor het plaatsen van kleinschalige windturbines volgens NEN-EN-IEC norm 61400-2. Certificering houdt in dat de turbine is getest en vastgesteld is dat o.a. het beveiligingsmechanisme (uit de wind draaien) naar behoren werkt. De certificering houdt niet in dat er een ijsdetectie en een automatisch remsysteem op zitten. Deze 3 beveiligingsmechanismen zijn van groot belang voor het veilig kunnen functioneren van kleine windturbines.

Wanneer een kleinschalige windturbine een certificaat heeft, dan kan bij een 110/150kV verbinding een aan te houden afstand van 1x nominaal toerental voor TenneT aanvaardbaar zijn. Vooralsnog blijft bij een 220/380kV verbinding de afstand wel 2x nominaal toerental, omdat de impact van uitval bij deze verbindingen veel groter is en TenneT dat risico niet aanvaardbaar acht.

In artikel 6.1 lid e onder 4 van het bestemmingsplan staat: ‘de afstand tot een hoogspanningsverbinding op zijn minst de maximale werpafstand bedraagt bij twee keer het maximale toerental van de kleinschalige windturbine, tenzij de netbeheerder instemt met een kortere afstand.’ In het ontwerpbestemmingsplan staat dus al de mogelijkheid om in overleg met TenneT af te wijken van de minimale afstand tot een hoogspanningsleiding.

Adviesverplichting waterschap

In de planregels is een regel opgenomen bij e lid 3 dat in verband met onderhoud van watergangen bedraagt de afstand van een kleinschalige windturbine tot de boveninsteek van een watergang minimaal 5 m. Is dat niet voldoende? Met andere woorden “is bepaling g noodzakelijk en kan deze verwijderd worden?”

Reactie gemeente

Wij hebben dit nagevraagd bij het waterschap. De 5 meter is een obstakelvrije onderhoudsstrook voor de onderhoudsvoertuigen van het waterschap. Wanneer dit nageleefd wordt, er geen verder overleg nodig is. Daar waar binnen de 5 meter een initiatief is, is overleg wel noodzakelijk.

Aanpassingsvoorstel

Aan artikel 6.1 lid e onder 3 toe te voegen: indien het waterschap ermee instemt, mag deze afstand minder dan 5 meter bedragen.

Artikel 6.1 lid g te schrappen en de overige leden om te nummeren.

Ecologische quickscan

LTO Noord stelt voor (vanwege de geringe impact) in het bestemmingsplan op te nemen om van een groter gebied (dan alleen het individuele erf) een scan te kunnen maken.

Wat zijn de criteria en (globale) kosten van zo een onderzoek?

Reactie gemeente

Het is in principe mogelijk om gebiedsbreed op basis van de NDDF database een globale inventarisatie aan te leveren van beschermde soorten, maar een dergelijke inventarisatie kan niet in de plaats komen van een quickscan voor een bepaald plangebied. Het blijft noodzakelijk om bij een ontwikkeling een beknopte natuurtoets (quickscan) te doen. De geldigheidsduur van zo'n onderzoek is 3 jaar, dus bovendien betrekkelijk snel verouderd.

Het is natuurlijk wel mogelijk om – als er meerdere initiatieven zijn – deze te bundelen. Dat is zeker kostenbesparend omdat het onderzoek dan efficiënter is in te richten qua bezoek en rapportage. Ook doet dat recht aan de cumulatieve ontwikkelingen.

Samenwerking

Particulieren beschikken vaak niet over de gronden voor de vestiging van een zonnepark. Wordt met deze bepaling voor de kleinschalige zonneparken de eventuele samenwerking van een agrariër met een lokaal initiatief, bijvoorbeeld van een energiecoöperatie of een dorpsvereniging bedoeld?

Reactie gemeente

Dat wordt hier inderdaad mee bedoeld.

Ambtelijke aanpassingen

Ten slotte is er ambtelijk nog een aantal onjuistheden in het bestemmingsplan geconstateerd. Deze zijn hieronder benoemd, waarbij tevens wordt aangegeven op welke wijze het bestemmingsplan wordt aangepast.

Informele reactie Waterschap Noorderzijlvest

Het ontwerpfacetbestemmingsplan geeft ons geen aanleiding tot het kenbaar maken van een zienswijze. Het valt ons op dat onze reactie op het voorontwerp-facetbestemmingsplan niet is opgenomen als bijlage bij de toelichting op www.ruimtelijkeplannen.nl. En ook dat in de waterparagraaf slechts wordt verwezen naar opmerkingen c.q. aandachtspunten vanuit waterschap Drents-Overijsselse Delta. Graag zien wij dat ook ons waterschap wordt genoemd en de vooroverlegactie wordt opgenomen. Deze is als bijlage ingevoegd.

Reactie gemeente + aanpassingsvoorstel

Wij passen dit aan in het bestemmingsplan en voegen de reactie op het voorontwerp toe.

Benaming overleg- en instemmingszones Astron

Op de verbeelding is een tweetal zones opgenomen:

1. Een zone waarbinnen voor een zonnepark toestemming nodig is van Astron. Deze zone heet 'overige zone – zonneparken'.
2. Een zone waarbinnen voor een windturbine toestemming nodig is van Astron. Deze zone heet 'overige zone – windturbines'.

Uit reacties die wij tijdens de terinzagelegging en ook tijdens de informatiebijeenkomst van inwoners hebben gekregen, blijkt dat deze benaming niet duidelijk is. Inwoners denken dat alleen binnen deze zones de windturbines en de zonneparken mogen komen.

Aanpassingsvoorstel

De naamgeving van de zones aanpassen in 'overige zone – instemming Astron zonneparken' en 'overige zone – instemming Astron windturbines'

Reactie Astron

In de toelichting (par. 3.5) staat een tekening van een windmolen op de plaats waar de kaart met restricties voor windmolens moet komen (figuur 8). Dit moet vervangen worden door de restrictiekaart voor wind.

Par. 2.2.1. onder Radioastronomie graag toevoegen dat de specifieke regels ook gelden voor het kleine stukje van een overlegzone / zone II rondom het buitenstation van LOFAR dat net over de grens in de gemeente Coevorden ligt.

Tot slot leggen wij uit wat 'doable' en wat 'easy' betekent:

- '20-30 dB uV/m (doable)' voor zonneparken betekent dit dat de omvormer geplaatst moeten worden in een kooi van Faraday, voorzien van AC/DC filters op alle in- en uitgangen (dezelfde voorzieningen als getroffen worden bij de zonneparken bij de Core in Exloo).
- '30-50 dB uV/m (easy)' voor zonneparken betekent voldoen aan de consumentennorm (EN55022- Class B). Omvormers van bv het bedrijf SMA (type STP50-40) voldoen aan deze

norm (<https://www.zonnefabriek.nl/assets/uploads/datasheets/omvormers/SMA/STP50-40-DS-nl-30.pdf>).

- wat '20-30 dB uV/m (doable)' voor windmolens betekent is nog niet te zeggen. Voor de omvormer moet waarschijnlijk ook een kooi van Faraday komen en AC/DC filters op alle in- en uitgangen.

Reactie gemeente:

Wij nemen deze voorstellen over.

Aanpassingsvoorstel

Figuur 8 vervangen door de windrestrictiekaart.

Paragraaf 2.2,1 aanvullen met:

Het plangebied ligt deels in zone I en II van de radiotelescoop in Hooghalen en voor een klein deel in zone II van de radiotelescoop in Dwingeloo en in de overlegzone/zone II rondom het buitenstation van LOFAR, net over de gemeentegrens in de gemeente Coevorden. Ten behoeve van deze zones is een specifieke regeling opgenomen.

De verklarende teksten over doable en easy toevoegen onder de afbeeldingen 7 en 8 in paragraaf 3.5.